

WAARDERING VAN VERMOGENSVERSCHUIVINGEN BUITEN DE GEMEENSCHAPSSTELSLS

De keuze om al dan niet te huwen en daarbij de keuze van het huwelijksstelsel heeft uiteraard gevolgen op vermogensrechtelijk vlak. Indien de relatie achteraf zou worden beëindigd zullen de beide ex-partners de vermogensverschuivingen die er zijn geweest hersteld willen zien.

Welke vordering zal een ex-partner tegenover zijn/haar voormalige levensgezel kunnen instellen? Het bedrag dat destijds werd geïnvesteerd (nominaal) ? Of kan ook de door de investering gecreëerde meerwaarde worden gevraagd (herwaardering) ?

Traditioneel wordt aangenomen dat een herwaardering enkel mogelijk is indien artikel 1435 B.W. kan worden toegepast, m.n. bij een huwelijk waar partijen hebben geopteerd voor het wettelijk stelsel.

Betekent dit dan dat er geen herwaardering kan plaatsvinden tussen, onder scheiding van goederen gehuwde echtgenoten, wettelijk- en feitelijk samenwonende partners? In beginsel niet, hetgeen uiteraard voor onbillijke situaties kan zorgen.

Een mogelijke remedie tegen deze ongelijke behandeling wordt geboden door de theorie van de verrijking zonder oorzaak. Men mag zich immers niet verrijken zonder dat daar een oorzaak voor is. Indien vb. een bedrag door een partij wordt geïnvesteerd in de gezinswoning, die op een later tijdstip het dubbel waard blijkt te zijn, dan is uiteraard ook de waarde van de destijds geïnvesteerde gelden gestegen.

Het is thans geen evidentie om buiten het wettelijk stelsel toepassing te kunnen maken van de herwaarderingsregels. Het Hof van Cassatie heeft zich omtrent deze problematiek recent uitgesproken in een arrest van 27 september 2012.

De feiten kunnen kort worden samengevat als volgt. Partijen waren gehuwd onder het stelsel van scheiding van goederen. Na de echtscheiding liet de man in 1997 renovatiewerken uitvoeren aan een onverdeeld goed. In 2003 wordt de woning begroot op 4.800.000 BEF en de werken op 600.000 BEF. Een jaar nadien (2004) wordt de woning met een meerwaarde van 66% verkocht, voor een totaalbedrag van 197.314,82 EUR.

De notaris vereffenaar past de herwaarderingsregels toe op grond van de verrijking zonder oorzaak, waardoor de man de waardevermeerdering vergoed krijgt. Het advies van de notaris werd door het Hof van Beroep te Luik gevolgd in het arrest van 8 oktober 2010. De vrouw tekende cassatieberoep aan en stelde dat het Hof van Beroep onterecht geoordeeld had dat de schuldvordering van de man moest worden geactualiseerd.

Het Hof van Cassatie antwoordt dat de schuldvordering die ontstaan is uit de verrijking zonder oorzaak geen geldschuld, maar een waardeschuld is. Hierdoor kan geen toepassing worden gemaakt

van artikel 1895 B.W., hetwelk bepaalt dat het nominaal bedrag dient te worden vergoed. Voormeld artikel is enkel van toepassing op een geldschuld.

Dit gaat in tegen de vroegere cassatierechtspraak, die stelde dat een vermogensverschuiving steeds een geldschuld is. In het besproken arrest diende dus de meerwaarde van de woning te worden gehanteerd voor de omvang van de vordering van de ex-partner.

Op basis van deze rechtspraak zou het dus mogelijk moeten zijn om ook het principe van de meerwaarde te kunnen toepassen buiten de bepalingen van de gemeenschapsstelsels. Dit is uiteraard op voorwaarde dat de ex-partner erin slaagt toepassing te maken van het beginsel verrijking zonder oorzaak, hetgeen op zich geen evidentie is.

Raf STERKEN

Advocaat

ARGUS Advocaten

Kol. Dusartplein 34 bus 1

B-3500 Hasselt

www.argusadvocaten.be

raf.sterken@argusadvocaten.be